

Asia: VN/34874/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seurantaa koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

Esitys on perusteltua tehdä.

Tornion kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että kunnat päättäisivät itsenäisesti, miten ne huomioisivat toiminnassaan ministeriön ohjeet ja suositukset. Esitys ei siten muuttaisi kuntalain 14 §:ssä säädettyä periaatetta, jonka mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Ministeriön ohjauksen tulee olla luonteeltaan yleistä informaatio-ohjausta, eikä se voi kohdistua yksittäiseen kuntaan.

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

Tornion kaupunki pitää tärkeänä, että kuntalaissa vahvistetaan nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston asemaa kunnissa lisäämällä siihen selkeä ja velvoittava kirjaus aloiteoikeudesta.

Ehdotus mahdollistaisi sen, että vaikuttamistoimielimestä voitaisiin käyttää vanhusneuvoston sijasta sellaista nimeä, joka kuvaisi paremmin sen edustamaa paikallista väestöryhmää. Paikallisten olosuhteiden perusteella valittu nimike voisi osaltaan vaikuttaa siihen, että vaikuttajaryhmä koettaisiin kunnan ikääntyneen väestön keskuudessa läheisemmäksi ja paremmin omaa väestöryhmää edustavaksi.

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

Pykälän 4 momentissa säädetään konserniohjeen vähimmäisisällöstä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 kohta, jonka mukaan konserniohjeessa tulisi jatkossa antaa tarpeelliset määräykset tytäryhteisöjen valmiussuunnittelusta, varautumisesta ja näiden yhteensovittamisesta kuntakonsernissa.

Tytäryhteisöillä on toimialasta riippuen myös varautumisvelvoitteita sektorikohtaisessa lainsäädännössä (esim. vesihuoltolain 15 a §). Varautumista koskevat konserniohjeet eivät voi olla ristiriidassa muussa lainsäädännössä näille yhteisöille määrättyjen velvoitteiden kanssa. Tästä olisi syytä olla informatiivinen maininta lain perusteluissa. Osakkuusyhteisöjen osalta velvoitetta ei ole, mutta osakkuuskunnat voivat tarvittaessa edellyttää yhdessä osakkuusyhteisöltä valmiussuunnittelua.

Ehdotettu esitys tukee omalta osaltaan kunnan kokonaisvaltaista varautumissuunnitelmaa.

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

112 §: Kirjanpito

Ehdotetun säännöksen mukaan kunnan tilinpäätöksen laadinnassa ei sovellettaisi kirjanpitolain (1336/1997, jäljempänä KPL) 1 luvun 4 a–c §:ää, 4 luvun 5 §:n 2 eikä 3 momenttia, 5 luvun 2 a, 2 b, 4, 5 b eikä 17 §:ää eikä 7 tai 7 a lukua. Poikkeukset koskisivat pääosin periaatteita, jotka on tarkoitettu kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja käyttäville yrityksille.

Tornion kaupunki pitää ehdotettuja muutoksia pääasiassa oikeustilaa selkeyttävinä sekä kirjanpitokäytäntöjen yhdenmukaisuutta ja vertailukelpoisuutta parantavina ehdotuksina. Voimassa olevat säännökset mahdollistavat kuntien kirjanpidossa esimerkiksi arvonkorotukset (KPL 5:17 §), tulon kirjaamisen tuloksi valmistusasteen perusteella (KPL 5:4 §) sekä välillisten menojen ja korkomenojen sisällyttämisen investointien hankintamenoon (KPL 4:5 § 2. ja 3. mom.). Tornion kaupunki ei kannata säännösten soveltamista takautuvasti. Ehdotuksessa ei ole yksiselitteisesti otettu kantaa siihen, sovelletaanko ehdotettua muutosta vain uusiin kirjanpidon kirjauksiin vai takautuvasti. Mikäli säännöstä sovelletaan myös aikaisemmin tehtyihin kirjauksiin, niin hallituksen esityksessä tulee yksiselitteisesti kuvata, miltä osin, miten ja mihin mennessä aikaisemmat kirjaukset tulee mahdollisesti purkaa. Mikäli esimerkiksi aikaisemmin aktivoidut välilliset menot ja korkomenot tulisi kirjata kuluksi (niiltä osin kuin niitä ei ole vielä poistettu), olisi tällä vaikutusta kunnan tulokseen ja yli- tai alijäämään. Tästä syystä emme kannata säännöksen soveltamista takautuvasti näihin kirjauksiin, vaan ehdotamme, että näiltä osin kyseiset hyödykkeet poistetaan loppuun hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan muutokset tulisivat voimaan 1.1.2028. Arvonkorotusten purkamiselle siirtymäaika on nähdäksemme riittävä, koska kyseessä on taseen erien välisestä kirjauksesta, jolla ei ole tulosvaikutusta. Jos säännöksiä, jotka koskevat tulon kirjaamista tuloksi valmistusasteen perusteella ja välillisten menojen ja korkomenojen sisällyttämistä investointien hankintamenoon, sovelletaan myös takautuvasti, siirtymäaika ei ole riittävä.

115 §. Toimintakertomus

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimintakertomuksessa tulisi esittää arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta annetun yleisohjeen mukaan kuntien on tullut tähänkin asti arvioida toimintakertomuksessa merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä, joten säännös ei muuttaisi kuntien raportointivelvoitteita tilinpäätöksessä.

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

Ei huomauttamista.

Muut huomionne esitysluonnoksesta

Tornion kaupunki näkee esitetyt kuntalain muutokset hyväksyttävänä ja pääsääntöisesti hyvin perusteltuina.

Suutarinen Kaarlo
Tornion kaupunki